

ՔԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

* * *

Մա՛մ, մեր տունը դարձեալ մեզ կը փնտռէ:

Լոյսը կորսնցուցած՝ կը թափառինք,
մեր մէջ կը խցանինք՝ ուղին ձգած օրուան կրնկին:

Այրող հովը՝ դրացի աղջկան աչքերուն մէջ,
սուզուող ստուերս՝ մեր թոնիրին պատին,
հոն, ուր կը սկսի երակիս սահմանը,
եւ արձագանգը արդէն ուշացած:

Թո՛յլ տուր քիչ մըն ալ քնանամ
քարեղէն անկողինիս մէջ:

Ժամանակ մը ծունկերուդ վրայ
փափուկ ծաղիկներու պէս
անհանգիստ էին մտածումներս:
Երբ ըսիր, թէ աչքերուս համար երջանիկ ես,
ես կանաչ խոտերուն մէջ կորսնցուցի մանկութիւնս,
իսկ հիմա երջանկութիւնը քու մէջդ կը փնտռեմ:

* * *

Մեր ափերուն հերթական տունը կառուցուած է,
ուր երջանկութիւնը առաստաղէն աւելի ցած է,
երաժշտութիւնը՝ փշրուած բաժակի մը պէս,
իսկ բոլորին աչքերը՝ փակ,
հերթական գիրքի մերկութենէն ազդուած:

Տան մէջ մատնահետքերն են
մոլորած մարդոց,
այսինքն՝ մեր,
որ ինքնուրոյն չենք ազատութեան մէջ:

Ստուերէն ետ կը մնանք՝
հայելիին մէջ տեսնելով վախը՝
շարտուած մեր երեսին:
Ու կ'անհետանայ տունը՝ մեզ ձգելով
երկարող ու ճկող անորոշութեան մէջ,
թաքուն կարօտցող օրապահ բարեկամիս
պահած օրուան մէջ:

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

* * *

Մենք կ'երթանք,
մենք կ'երթանք, մա՛մ,
պատերը կը ձգենք անտանիք,
որոնց մէջ քու շունչդ է եւ իմը,
եւ կարօտները՝ տակաւին տաք,
ու խմորը՝ տակաւին հաց չդարձած:

Կ'արթննանք, մա՛մ, կ'արթննանք:
Անքուն ձեռքերդ օրօրոցիս մէջ մնացած են,
իսկ գիշերն ալ արդէն օդին մէջ կռիւ-կռիւ կը խաղայ՝
ճամբուն վրայ ձգելով յիշողութիւններու ծովը,
զոր ես չտեսայ:

Ուր ալ երթանք, մա՛յրիկ,
քու հետքերդ դարձեալ ծաղիկներ կը դառնան՝
փողոցներուն մէջ, այգիներուն մէջ,
կանաչ թուփերուն մէջ
եւ մեր տան ամբողջ տարածքին:

Նախշուն գոյներ կան
քու ակնաթերթերուդ, երազներուդ
եւ իմ սպասումիս մէջ:
Այլեւս չեմ գիտեր՝ քանիերորդ անգամն է,
որ շրջապտոյտիս աւարտին
կը գտնեմ մեր տունը,
ուր տակաւին բարուրի մէջ եմ:
Ոչ ոք կը ճանչնամ,
չեմ խօսիր ու չեմ տեսներ:
Ես տակաւին փոքր եմ:

Բայց ախր, մա՛մ,
նոյնիսկ բարուրիս մէջ
ծաղիկներ կը գտնեմ՝ մոռնալով,
որ մատներուդ արանքներուն մէջ
գարնան դաշտեր կան,
որ միշտ ալիւրին կը խառնուին
ու կը դառնան սպիտակ վերմակ, սպիտակ երկինք:

Մեզ կը տանին, մա՛յրիկ:
Մենք արդէն կ'երթանք...

ՔԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

* * *

Փողոցին պատերուն մէջ պահուլտած է
 վերջին գարունը,
 որ խոստացաւ դրախտէն ետք
 մարդկութեան նոր դրախտ մը,
 ուր ո՛չ ոք պատահմամբ կը ծնանի,
 եւ ո՛չ ալ անմիջապէս կը հեռանայ:
 Նոյն տեղը արեւամուտները
 կը քարանան ապակիէ մարդոց նման,
 որոնք չեն սիրեր պատահական
 եւ պարզապէս չեն մեռնիր:

Քիչ մը անդին մարդիկ
 կ'ընկղմին իրենց երեւակայութիւններով,
 որոնց երբեք չհաւատացին ու տակաւին կը խաբեն զիրենք:

Եւ այս քաղաքն է, որ մեզ գլխիվայր կը շրջէ,
 կը կտցահարէ բոլոր կարօտները
 եւ զանոնք քար կը դարձնէ,
 որուն ստուերը կը ծածկէ վերջին պատը՝
 գարնան վերադարձին:

* * *

Թաքուն ձեռքս օր մը բոլորը բերած է իմ երկիրս
 եւ կը խոստանայ ծովսի մը պէս դարձեալ ետ երթալ,
 պատահմամբ մոռնալ,
 պատահմամբ յիշել մեր տան պատերուն
 ճեղքերը, որ ժամանակ մը
 մօրս կնճիռներուն հետ կը շփոթէի
 եւ գիշերները կը վախնայի:

Ամէն առաւօտ գիշերը ինծի հետ չի արթննար,
 եւ կ'ուզեմ պատահմամբ արթնցնել զայն, մա՛մ,
 պատահմամբ մօտեցնել զայն քու ծիծաղիդ,
 որուն մէջ կ'ապրի տղադ:
 Տղադ, մա՛,
 որ միայնակ տրամադրութիւն մըն է քու մէջդ
 եւ չի՛ ուզեր հեռանալ:

ՔԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

* * *

Ես իմ գիւղը կ'երթամ
 ծաղիկներուն մէջէն,
 որոնցմէ անցած են տարուան
 բոլոր եղանակները:
 Գիւղին մէջ ո՛չ ոք կայ:
 Ճամբան կեանք կ'ուզէ,
 քարերէն մամուռահոտ կու գայ:
 Ես դարձեալ կը փաթթուիմ
 մօրս տաք շալին մէջ:
 Միտքիս մէջ
 տօնածառի վերածուած տուներն են՝
 լուացքի անհաշուելի
 պարաններով:
 Տատս կ'ըսէր.
 «Շատ տարիներ առաջ
 գետին ափին լուացք կ'ընէինք:
 Յետոյ, երբ լուացքի մեքենաները
 գիւղ հասան,
 մարդիկ սկսան հասկնալ՝
 ի՞նչ բան է ծովութիւնը»:
 Վախցնող ժամանակներ են:
 Աշուն մըն ալ անցաւ:
 Ո՞վ գիտէ, օր մըն ալ մարդիկ
 կը դադրին սիրելէ,
 եւ մեքենայ մը կը ստեղծուի
 սիրելու համար:
 Այս բոլորը
 շշուկով կը պատմեմ քեզ, բարեկա՛մս,
 որպէսզի ծառերը չլսեն:
 Կ'ըսեն՝ տարին
 լաւ բերք պիտ' չտայ:
 Կը վախնամ:

Արեւը երկինքէն կը գլորի,
 եւ լոյսին մէջ զինուոր մը
 խոր շունչ կ'առնէ:

Անոր շնչառութիւնը
 կը խառնուի բոլորովին

ուրիշ ու նոր գարնան,
 բոլորովին ուրիշ ու
 նոր լուսաբացին,
 ուր ծաղիկները այլեւս
 չեն բուրեր, այլ կը խօսին,
 անընդհատ կը խօսին
 Անդադար կը խօսին:

ՔԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

* * *

Վերջերս մարդիկ կը հեռանան,
շատ կը հեռանան,
անընդհատ կը հեռանան՝
հողին հետքը հողին վրայ իսկ չձգելով:

Ու իմ պարզ շնչառութիւնս
հովին հետ գլուխ կը դնէ,
կը պատմէ խանութէն մինչեւ պուրակ
վազելու եւ ծարաւ մնալու մասին:

Իսկ ես՝ ուշացած ցնցուղ մըն եմ,
եւ դուն՝ սպասուող բնութիւն մը,
որ կը ծաղկի գացողներուն համար...

Ինչպէ՞ս խօսիլ սիրոյ մասին
այսքան հեռանալէ ետք,
երբ զգացումները հակայարձակումի կ'ելլեն
եւ կէտ առ կէտ կը վերադառնան,
կը դասաւորուին հովին վրայ,
կը դասաւորուին ինծի վրայ:

Ու իմ տխրութիւնը ընդամէնը խաղ մըն է՝
արդէն դասաւորուած խաղերուն կողքին:

ՎՈՎԱ ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Արեւմտահայերէնի վերածեց Ն.Վ.Ա.

